

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „Põllumajandusministri 23.10.2014 määruse nr 90 „Toidu ekstraheerimislahusti suhtes esitatavad nõuded, ekstraheerimislahusti kasutamise tingimused ja viisid ning toidus lubatud jääksisalduse piirnormid“ muutmise” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse toiduseaduse § 18 lõike 2 alusel. Määrusega muudetakse põllumajandusministri 23.10.2014 määrust nr 90 „Toidu ekstraheerimislahusti suhtes esitatavad nõuded, ekstraheerimislahusti kasutamise tingimused ja viisid ning toidus lubatud jääksisalduse piirnormid (edaspidi *määrus nr 90*).

Määrusega nr 90 on kehtestatud toidu ja selle koostisosade tootmisel kasutada lubatud ekstraheerimislahustid, nendes lubatud toksiliste elementide sisalduse piirnormid, lahusti jääksisalduse piirnormid toidus ja nõuded lahusti turustamisel esitatava teabe kohta. Määruse nr 90 muutmise on tingitud vajadusest ajakohastada toidu tootmisel kasutatava ekstraheerimislahusti dimetüüleetri piirnorme rasvatustatud loomse valgu toodetes.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeeriumi toiduohutuse osakonna peaspetsialist Külli Suurvarik (625 6570, kylli.suurvarik@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Diana Rammul (625 6259, diana.rammul@agri.ee) ja eelnõu keeleteoimetaja on sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (tel 625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Normitehnilistel põhjustel asendatakse määruse lisa tervikuna, kuid sisuline muudatus puudutab vaid määruse lisa tabelis esitatud dimetüüleetri kasutustingimusi ja jääksisalduse piirnormi toidus.

Dimetüüleetrit on lubatud kasutada loomse valgu toodetest rasva eraldamiseks. Tehtava muudatusega jagatakse seni ühe rühmana käsitletud rasvatustatud loomse valgu tooted kahte rühma, eristades kollageeni ja selle derivaate teistest loomse valgu toodetest, sealhulgas želatiinist, ning sätestatakse rasvatustatud kollageeni ja selle derivaatide kohta lahusti jääksisalduse senisest suurem piirnorm. Teistele rasvatustatud loomse valgu toodete kohta, sealhulgas želatiin, jääb kehtima senine dimetüüleetri jääksisalduse piirnorm 0,009 mg/kg. Rasvatustatud kollageenis ja selle derivaatides lubatakse dimetüüleetriga ekstraheerimise tulemusel dimetüüleetri suurimat jääksisaldust 3 mg/kg.

Määruse lisa tabeli lõpus esitatud märkusi täiendatakse märkustega, mis täpsustavad, et selles määruses mõistetakse želatiini ja kollageeni all Euroopa Parlamendi ja nõukogu loomset päritolu toidu hügieeni erieeskirju käsitlevas määruses (EÜ) nr 853/2004¹ (I lisa punktides 7.7 ja 7.8) määratletud želatiini ja kollageeni. Märkustes esitatakse viited määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa asjakohastele punktidele. Määruse 853/2004 tähenduses on kollageen loomade kontidest, nahkadest, ja kõõlustest saadud valgupõhine toode, mis on valmistatud kooskõlas sama määruse asjakohaste nõuetega. Eelnimetatud määruse tähenduses on želatiin looduslik lahustuv kas

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erieeskirjad (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55–205).

geelistuv või geelistumatu valk, mis on saadud loomade kontidest, toornahkadest, kõõlustest ja soontest toodetud kollageeni osalisel hüdrolüüsil.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõuga võetakse Eesti õigusesse üle nõuded, mis on esitatud Euroopa Komisjoni 19. oktoobri 2016. a direktiivis (EL) 2016/1855, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/32/EÜ toiduainete ja toidu koostisosade tootmisel kasutatavaid ekstrahente käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT L 284, 20.10.2016, lk 19–20).

4. Määruse mõjud

Määruse nr 90 muutmisega tagatakse ekstraheerimislahustite kasutamise seotud toidu turustamise kohta kehtestatud Euroopa Liidu nõuete üle võtmine. Muudatusega ei kaasne mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale, regionaalarengule ega riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele. Muudatusega kaasneb väheoluline mõju sotsiaalkeskkonnale ja majandusele.

Mõju sotsiaalkeskkonnale

Muudatustest mõjutatud sihtrühmad

Kavandatavad muudatused mõjutavad sellise toidu tarbijaid, mis sisaldab kollageeni, mille rasvatustamiseks on kasutatud dimetületrit.

Võimaliku avalduva mõju kirjeldus sihtrühmadele ja järeldus olulisuse kohta

Euroopa Toiduohutusameti hinnangul² ei kujuta kollageeni ja selle derivaatide kohta esitatud metüleetri jääksisalduse suurem piirnorm ohtu tervisele.

Mõju majandusele

Muudatustest mõjutatud sihtrühmad

Muudatuse peamiseks sihtgrupiks on rasvatustatud loomse valgu toodete valmistajad, kuid ka nende toodete kasutajad toiduainetööstuses.

Võimaliku avalduva mõju kirjeldus sihtrühmadele ja järeldus olulisuse kohta

Määruse rakendamise ega kaasne loomse valgu valmistajatele ega toiduainetööstuse ettevõtjatele lisakohustusi. Veterinaar- ja Toiduameti andmetel (2018. a 7. veebruari seisuga) ei ole Eestis kollageeni ja selle derivaatide valmistajaid.

Kuna määruse rakendamise olulisi mõjusid eeldatavasti ei kaasne, ei ole vajadust koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 65 lõike 2 kohast mõjude analüüsi aruannet.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamise ega kaasne lisategevusi ega lisakulutusi riigieelarvest, samuti ei kaasne määruse rakendamise tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

² EFSA CEF Panel (EFSA Panel on Food Contact Materials, Enzymes, Flavourings and Processing Aids), 2015. Scientific Opinion on the safety of use of dimethyl ether as an extraction solvent under the intended conditions of use and the proposed maximum residual limits. [EFSA Journal 2015;13\(7\):4174](https://doi.org/10.2903/EFSA.Journal.2015.13(7):4174), lk 1–13.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitatakse arvamuse saamiseks Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale ja Eesti Toiduainetööstuse Liidule. Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Sotsiaalministeeriumile eelnõude elektroonilise infosüsteemi EIS kaudu.

Eelnõuga seotud avalikku konsultatsiooni ei toimunud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler